

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobců: **a) nezl. N. S., b) nezl. R. S., c) nezl. M. F.**, zastoupených advokátem Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, Ph.D., advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 9. 2018, č. j. OAM-499/ZA-ZA14-K01-PD1-2014, č. j. OAM-500/ZA-ZA14-K01-PD1-2014 a č. j. OAM-501/ZA-ZA14-K01-PD1-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) až c) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 2. 2020, č. j. 1 Az 64/2018 – 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Rozhodnutími ze dne 16. 2. 2015 udělil žalovaný žalobcům a), b) a c) (dále jen „žalobci“) na dobu 24 měsíců doplňkovou ochranu dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalovaný posoudil reálnou možnost matky žalobců o ně pečovat za tehdy špatné bezpečnostní a ekonomické situace na Ukrajině s tím, že matka nemá ve vlasti žádné zázemí, bývalý manžel a její otec mají problémy s alkoholem, její matka zemřela, prarodiče ze strany bývalého manžela jsou již staří a sami vyžadují péči, nemůže se obrátit ani na svého bratra. Žalovaný uvedl, že za tehdejší situace na Ukrajině by mohlo hrozit, že si matka nebude schopna najít práci, nebylo proto možné vyloučit, že by se následně nebyla s to postarat o své tři děti. Žalobci by tímto mohli být vystaveni nepřiměřenému tlaku, který by mohl ohrozit jejich zdravý psychosociální vývoj, zdraví a život. Vycestování matky a dětí na Ukrajinu by tak mohlo být v rozporu s mezinárodními závazky ČR.

[2] Dne 15. 2. 2017 požádali žalobci prostřednictvím matky o prodloužení doplňkové ochrany podle § 53a zákona o azylu. Rozhodnutími ze dne 24. 9. 2018, č. j. OAM-499/ZA-ZA14-K01-PD1-2014, č. j. OAM-500/ZA-ZA14-K01-PD1-2014 a č. j. OAM-501/ZA-ZA14-

K01-PD1-2014, žalovaný doplňkovou ochranu žalobcům podle § 53a odst. 4 zákona o azylu neprodloužil.

[3] Za zásadní žalovaný považoval, že situace se od roku 2014 na Ukrajině podstatným způsobem prokazatelně zlepšila, jak dokládají nově obstarané podklady. Konflikt na části území žalovaný nepopírá, avšak naprostá většina Ukrajiny je bezpečná, stabilizovaná a umožňuje bezpečný návrat rodiny do země. Změnila se též osobní situace na straně celé rodiny. Matka je předně nyní již schopná si najít zaměstnání, neboť pominula nestabilní a nevyzpytatelná situace v zemi. K tomu se přidává skutečnost, že všechny tři děti jsou nyní již starší (v době rozhodování žalovaného, tedy v roce 2018, konkrétně 15, 13 a 8 let), matka neuvedla žádné dlouhodobé významné zdravotní omezení či problémy, nejstarší dcera jí navíc již vypomáhá. Objektivně neexistuje dle žalovaného překážka, pro kterou by nemohla být matka výdělečně činná. Může navíc využít i případné podpory ze strany sociálního systému a může se též o pomoc obrátit na další rodinné příslušníky, konkrétně jejího bratra či bývalého manžela. Podporu může matka hledat též u otce mladšího syna.

[4] Žalobci brojili proti rozhodnutím žalovaného u Městského soudu v Praze, který jejich žaloby usnesením ze dne 31. 1. 2020, č. j. 1 Az 64/2018 - 27, spojil ke společnému projednání a následně rozsudkem označeným v záhlaví zamítl jako nedůvodné.

[5] Soud považoval skutkový stav za dostatečně zjištěný, žalovaný se zabýval všemi tvrzeními žalobců a zároveň sám zjišťoval veškeré potřebné skutečnosti. K namítanému nedostatečnému posouzení změn subjektivních skutečností na straně žalobců a nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů rozhodnutí soud uvedl, že tyto skutečnosti v minulosti samy o sobě nezaložily důvod pro udělení doplňkové ochrany, neboť tato byla udělena na pozadí a v kontextu změn v zemi, kdy nebylo možné předvídat politický vývoj na Ukrajině, a hrozilo, že by matka v případě jejího návratu spolu s dětmi nebyla s to se o ně postarat, a v důsledku toho by mohly být ohroženy. V situaci, kdy je bezpečnostní situace na Ukrajině již předvídatelná a doznala takového zlepšení, že již žalobcům nehrozí v případě návratu nebezpečí vážné újmy, jsou subjektivní okolnosti jiného významu.

[6] Žalovaný se dle soudu zabýval všemi konkrétními skutečnostmi žalobců, které by mohly mít vliv na prodloužení doplňkové ochrany, i možnými ekonomickými a sociálními dopady. Ekonomická migrace nepředstavuje azylově relevantní důvod a nemůže být důvodem ani pro prodloužení doplňkové ochrany. Soud nepopřel, že návratem na Ukrajinu by mohlo dojít k jistému zhoršení životní úrovně rodiny, avšak tato situace již není způsobena nestálostí poměrů na Ukrajině. Jelikož již nedochází k ohrožení žalobců, nedojde ani k porušení mezinárodních závazků ČR, a tedy ani porušení tvrzených čl. 3 a 9 Úmluvy o právech dítěte.

[7] Neprodloužení doplňkové ochrany dle soudu ob stojí i ve světle tzv. extraterritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy, k čemuž odkázal na rozsudek ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65. Žalovaný zjistil, že návrat žalobců do vlasti je možný; nebylo prokázáno, že by nemohli své rodinné vazby realizovat na Ukrajině. Bývalý manžel i otec nejmladšího žalobce jsou ukrajinské státní příslušníci. Případná složitost volby, zda se odstěhovat na Ukrajinu, či zůstat v ČR nezakládá porušení mezinárodních závazků ČR.

pokračování

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[8] Žalobci (stěžovatelé) podali proti rozsudku městského soudu kasační stížnost.

[9] Dle stěžovatelů se městský soud nedostatečně vypořádal s žalobními námitkami a přezkum provedl pouze formálně.

[10] Stěžovatelé namítají, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav a neposoudil tak komplexně jejich situaci. Oproti roku 2014, kdy byla podána první žádost o mezinárodní ochranu, byli stěžovatelé v roce 2018 již dostatečně vyspělí, aby sami vypověděli o své situaci.

[11] Byť subjektivní skutečnosti nemusely být v minulosti samy o sobě důvodem pro udělení doplňkové ochrany, není vyloučeno, že v době vydání nového rozhodnutí tomu tak je. Setrváním stěžovatelů na území ČR v posledních 4 letech byly zpřetrhány jejich poslední vazby k Ukrajině. Stěžovatelé nyní hovoří plynule česky, navštěvují školská zařízení a jsou plně integrováni do společnosti. Naopak na Ukrajině nemají žádné zázemí a nejsou sami schopni si ho zajistit. Matka stěžovatelů navíc v této době získala oprávnění k trvalému pobytu na území ČR a nelze od ní požadovat, aby se jej de facto zřekla dlouhodobým odcestováním. Vyřizování oprávnění by znamenalo dlouhodobé odloučení stěžovatelů od matky a jejího aktuálního partnera, který je finančně zajišťuje a dětem funguje jako otec. Soud v tomto směru neprovedl dostatečný přezkum správního rozhodnutí a neposoudil, zda napadeným rozhodnutím nedošlo k nepřiměřenému zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatelů. K tomu stěžovatelé odkazují na rozsudek ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 28.

[12] Správní orgán dostatečně neposoudil, zda stěžovatelům vycestováním hrozí skutečné nebezpečí. Aby mohly soudy přezkoumat správní uvážení, musí být patřičným způsobem odůvodněno.

[13] Stěžovatelé namítali neaktuálnost a nedostatečnost zjištěných informací. Správní orgán a následně správní soud se drželi toliko obecné reflexe situace na Ukrajině a hlavních míst boje, které však nejsou tvrzeným zdrojem hrozícího nebezpečí. Správní orgán se nevyjádřil k potenciálnímu místu bydliště stěžovatelů. Soud nesprávně posoudil otázku důkazního břemene, neboť správní orgán nemohl shromáždit dostatek důkazů, které by odůvodňovaly jeho závěry.

[14] Stěžovatelé jsou jako děti chráněni mezinárodními lidsko-právními dokumenty. Vzhledem k reálné situaci na Ukrajině, kde sice existuje formálně řada zákonů, ale jejich řádná aplikace je otázkou náhody či konexí, reálně hrozí riziko, že stěžovatelům, potažmo jejich matce nebude umožněno profitovat z hospodářské a sociální ochrany a podpory státu, jak tvrdí žalovaný. Toto hrozí o to více v kontextu aktuální pandemické krize a očekávané hospodářské krize.

[15] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na svá vyjádření k žalobám, která zrekapituloval. Žalovaný má za to, že soud dostatečně ozřejmil důvody svého

rozhodnutí ve vztahu k žalobním námitkám. Pokud se ztotožnil se závěry správního orgánu, je takový postup v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Ve vztahu k argumentaci koronavirovou pandemií odkázal na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2020, č. j. 53 Az 2/2019-65.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatelů. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[17] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[18] Stěžovatelé k přijatelnosti své kasační stížnosti nic neuvedli a Nejvyšší správní soud naplnění žádného z výše uvedených kritérií přijatelnosti neshledal. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky. Zároveň Nejvyšší správní soud nenalezl v postupu městského soudu takové pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů.

[19] Městský soud se dostatečně a přezkoumatelným způsobem vyjádřil ke všem žalobním námitkám. Nesouhlas stěžovatelů se závěry soudu nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro nepřezkoumatelnost (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013 - 30, ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010 - 163).

[20] Námitka, že žalovaný měl provést pohovor se samotnými stěžovateli (ne pouze s jejich matkou) je dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná, neboť ji stěžovatelé neuplatnili v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohli (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 - 155).

[21] Institut prodloužení doplňkové ochrany je založen na klauzuli *rebus sic stantibus*, tedy jestliže se situace nezmění. V prodlužovacím řízení se zejména posuzuje, zda a jak se změnilo okolnosti, jež vedly k původnímu udělení doplňkové ochrany. Tehdejší skutkový stav se konfrontuje s aktuální situací v zemi původu cizince (srov. např. rozsudek NSS ze

pokračování

dne 16. 5. 2018, č. j. 5 Azs 34/2018 - 29 či ze dne 29. 6. 2011, č. j. 7 Azs 21/2011 - 57, či usnesení ze dne 4. 3. 2018, č. j. 6 Azs 369/2017 - 41).

[22] V nyní projednávané věci žalovaný v souladu se zákonem a judikaturou hodnotil, zda trvají důvody, pro které byla stěžovatelům udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu. Zároveň se vypořádal s tvrzeními, která stěžovatelé uvedli jako důvody pro prodloužení doplňkové ochrany. Nedospěl k závěru, že by jim v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy dle § 14a zákona o azylu.

[23] Ke stěžovatelům vytýkané nedostatečnosti a neaktuálnosti podkladů, ze kterých žalovaný vycházel, se vyjádřil již městský soud, a to tak, že shromážděné podklady vyhovují kritériím vyjádřeným v judikatuře NSS (rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS).

[24] Stejně tak městský soud posoudil v intencích judikatury námitku týkající se nepřiměřeného zásahu rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatelů a z toho plynoucího porušení mezinárodních závazků České republiky (k tomu viz městským soudem citovaný rozsudek ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65).

[25] Námitka týkající se správního uvážení je zcela bezpředmětná, neboť udělení, resp. prodloužení doplňkové ochrany není závislé na správním uvážení. Při splnění zákonných podmínek je doplňková ochrana přiznána, resp. prodloužena (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2018, č. j. 9 Azs 314/2018 - 41). Žalovaný tak žádné správní uvážení neprováděl.

[26] Námitka zhoršeného postavení stěžovatelů a jejich matky z důvodu vypuknutí pandemie koronaviru SARS-CoV-2 je novou skutečností, která k době rozhodování žalovaného ani městského soudu nebyla známa. Domnívají-li se stěžovatelé, že se jedná o azylově relevantní skutečnost, mohou podat novou žádost o udělení mezinárodní ochrany dle § 11a a násl. zákona o azylu.

[27] Nejvyšší správní soud dodává, že neprodloužení doplňkové ochrany žalobcům nemusí mít nutně za následek ani rozdělení rodiny ani nutnost vycestování matky žalobců. Jak ale také vyplývá z dlouhodobé a konstantní judikatury správních soudů, prostředky mezinárodní ochrany nemohou sloužit k nahrazování pobytového režimu cizinců podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.

IV. Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud neshledal důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[29] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2020

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu